

حمیدرضا خاوری
کارشناس دامپروری
معاونت امور دام جهاد کشاورزی قم

اصلاح و توسعه مراتع کشت مستقیم گیاهان مرتعی

کشت و پس از عملیات تهیه زمین نسبت به کشت بذر در عرصه مراتع اقدام می‌شود کشت مستقیم بذر با روش‌های مختلفی به شرح زیر صورت می‌گیرد.

۱- کشت بذر در شبیره

۲- کشت بذر در چاله

۳- کشت بذر به روش ساده تیشه‌ای

۴- بذرپاشی به وسیله هواپیما

۵- بذرپاشی به وسیله حیوان

مرحله پنجم - انواع کشت

کشت بذر به صورت مستقیم در عرصه مراتع به دو صورت انجام می‌گیرد.

۱- کشت به صورت خالص

۲- کشت به صورت مخلوط

کشت مخلوط دارای مزایای فراوانی می‌باشد و بهتر است در مرتعکاری حتی‌الامکان از کشت به صورت مخلوط استفاده شود.

مرحله ششم - مقدار بذر در هکتار

مرحله هفتم - عملیات داشت

قرق: پس از کشت بذر در عرصه مراتع باید در آن منطقه قرق اعلام شود. قرق عبارتست از جلوگیری از ورود دام به منطقه عملیاتی. قرق می‌تواند دام‌های اهلی، گاو و حیوانات وحشی را نیز در بر بگیرد.

کوددهی: معمولاً کود را قبل از کشت و یا در حین کاشتن باید به زمین اضافه کرد. کود به استقرار بهتر گیاه کاشته شده و افزایش تولید علوفه کمک می‌نماید. وجود رطوبت در مناطق کودپاشی شده ضروری است.

از بین بردن علف‌های هرز:

معمولاً علف‌های هرز به علت داشتن تاج بزرگ مانع رشد گیاهان مرتعی کاشته می‌شود. لازم است همزمان با کشت گونه‌های گیاهان خوشخوراک علف‌های هرز نیز پاکسازی شود.

خوب هستند شناسایی کرده و آن‌ها را محافظت نمود و سپس در زمان مناسب جمع‌آوری کرد.

۲- خرید بذر از کشورهای خارج

ایستگاه‌های تولید بذر نیز با توجه به مشکلاتی که دارند نمی‌توانند جوابگوی نیازها باشند از این رو به منظور تامین بذرهای مورد نیاز هر ساله مقداری بذر از منابع خارجی خریداری می‌شود.

۳- خرید بذر از داخل و همکاری زارعین

و دامداران در تهیه بذرهای مرتعی

یکی از راه‌های موثر در جهت خودکفایی و جلوگیری از واردات آن تولید بذر توسط کشاورزان و دامداران است در این خصوص آن‌ها می‌توانند با اختصاص قسمتی از مزارع خود نسبت به کاشت گیاهان خوشخوراک مناسب اقدام نموده و بذر موردنیاز را تامین نمایند.

۴- ایستگاه‌های تولید بذر

در ایستگاه‌های تولید بذر به علت رعایت اصول کاشت، داشت و برداشت میزان تولید در واحد سطح بالا بوده و در شرایط فعلی تنها راه قطع وابستگی از نظر واردات بذر می‌باشد.

مرحله سوم - عملیات زراعی موردنیاز

و نحوه آماده کردن زمین

برای بالا بردن درصد موفقیت اجرای طرح بذر کاری باید زمین موردنظر آماده شود و دقت در این امر موفقیت طرح بذرکاری را افزایش می‌دهد.

مرحله چهارم - کشت بذر گیاهان

مرتعی در عرصه مراتع

پس از طی مراحل قبلی با فرارسیدن زمان

یکی از روش‌های اصلاح مراتع کشت مستقیم بذر گیاهان مرتعی و گیاهان علوفه‌ای دیم است. در مواردی که تعداد گونه‌های گیاهی خوشخوراک و با ارزش یک مرتع به صورت چشمگیری کاهش یافته باشد باید گونه‌های گیاهان مرتعی مناسب با شرایط آب و هوایی و خاک آن منطقه در سطح‌های خالی بین گیاهان کشت شود که اصطلاحاً به این کار مرتع کاری می‌گویند.

مرحله اول - مطالعات و بررسی‌های اولیه

برای موفقیت در عملیات کشت مستقیم

۱- بررسی وضعیت پوشش گیاهی وجود منطقه

۲- شناسایی شرایط آب و هوایی و توپوگرافی منطقه

۳- انتخاب گونه‌های سازگار با منطقه

۴- انتخاب فصل کاشت

۵- شناسایی خاک منطقه

الف - نوع خاک

ب - عمق خاک

ج - وضعیت آب و خاک

د - میزان املاح خاک و انواع آنها

ه - محیط واکنش یا PH خاک

به عبارت دیگر هر گیاهی در یک خاک با PH مناسب رشد می‌کند اطلاع از وضعیت PH خاک ضروری است زیرا بعضی از گیاهان در محیط اسیدی و برخی از دیگر در محیط خنثی خوب رشد می‌کنند. انتخاب گیاه بدون توجه به PH خاک امکان دارد که طرح را به کلی با شکست روبرو سازد.

مرحله دوم - تهیه بذر برای

عملیات کشت مستقیم

۱- جمع‌آوری بذر از سطح مراتع

با توجه به مشکل بودن جمع‌آوری بذرهای گونه‌های خوشخوراک می‌توان جاهایی از مراتع را که دارای گونه‌های مناسب با بذرهای با کیفیت

